

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ З
МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНОГО
РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ
ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

20-21 грудня 2023 року

**ЗАПОРІЖЖЯ
2024**

ЗМІСТ

Аніщенко Михайло Анатолійович ПРАВОВІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ ВПРОВАДЖЕННЯ СПІВОПЛАТИ В ПРОГРАМУ ДЕРЖАВНИХ ФІНАНСОВИХ ГАРАНТІЙ МЕДИЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ.....	5
Бухало Ганна Олексіївна ПОНЯТТЯ «МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ», «МЕДИЧНА ДОПОМОГА» ТА «МЕДИЧНА ПОСЛУГА»: КРИТЕРІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ.....	7
Гудименко Дар'я Юріївна МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИБОРУ ЛІКАРЯ ТА ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: НОВАЦІЯ СУЧАСНОГО ЗАКОНОДАВСТВА.....	10
Коляда Тетяна Анатоліївна, Гузенко Юлія Русланівна ОСНОВНА ІДЕЯ ТА ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ КАДРОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СИСТЕМІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	12
Краснокутський Олександр Володимирович, Ласкава Марія Владиславівна СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ МЕДИЧНИХ ТА ІНШИХ ПРАЦІВНИКІВ, ВИКОНАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ОБОВ'ЯЗКІВ ЯКИХ ПОВ'ЯЗАНЕ З ПІДВИЩЕНИМ РИЗИКОМ ЩОДО ІНФІКУВАННЯ ВІЛ.....	14
Кривенко Олександр Іванович, Капустник Володимир Валерійович ПИТАННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЛІКАРСЬКІ ПОМИЛКИ....	17
Лисак Віталій Вікторович ПРОБЛЕМИ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ДОБРОВІЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ.....	21
Малий Володимир Валентинович, Бондарєва Ірина Василівна, Валинець Ольга Володимирівна СТРЕС НА РОБОТІ В АПТЕЦІ: РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ СФЕРИ ФАРМАЦІЇ.....	25
Паливода Ірина Олександрівна, Гладкова Ольга Вячеславівна LEAN-МЕНЕДЖМЕНТ В ЗАКЛАДАХ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	26
Петрихін Валерій Петрович ОРГАНІЗАЦІЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	31
Притула Олександр Леонтійович СЕМІФАКТОРНА СИСТЕМА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ – СИСТЕМА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ЛЮДИНИ НА ОСНОВІ УКРАЇНСЬКИХ КОЗАЦЬКИХ ЕТНІЧНИХ ТРАДИЦІЙ.....	32
Різник Ольга Іванівна ДЕЯКІ ПИТАННЯ РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я.....	35

3. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я: розпорядженням КМУ від 30.11.2016 № 1013-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1013-2016-%D1%80#Text>.

4. Про утворення та затвердження складу робочої групи з посилення ролі приватних закладів охорони здоров'я у відновленні та розвитку системи охорони здоров'я: наказом МОЗ України від 10.07.2023 №1245. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-10072023--1245-pro-utvorennja-ta-zatverdzhennja-skladu-robochoi-grupi-z-posilennja-rol-i-privatnih-zakladiv-ohoroni-zdorov%e2%80%99ja-u-vidnovlenni-ta-rozvitku-sistemi-ohoroni-zdorov%e2%80%99ja>.

5. Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2023 році: постанова КМУ від 27.12.2022 № 1464. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1464-2022-%D0%BF#Text>.

6. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>.

Бухало Ганна Олексіївна,

асистент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

ПОНЯТТЯ «МЕДИЧНЕ ОБСЛУГОВУВАННЯ», «МЕДИЧНА ДОПОМОГА» ТА «МЕДИЧНА ПОСЛУГА»: КРИТЕРІЇ РОЗМЕЖУВАННЯ

Поняття «медична допомога», «медична послуга», «медичне обслуговування» зустрічаються в усіх нормативно-правових документах України, що стосуються охорони здоров'я. Але при вивченні цих документів складається враження, що вказані терміни часто вживаються як синоніми, і навіть законотворці й можновладці не завжди і не повністю розуміють різницю між цими поняттями. Зокрема, нещодавно на сайті МОЗ України оприлюднено проект наказу «Про порядок контролю та клініко-експертну оцінку якості надання медичної допомоги та медичного обслуговування». При ознайомленні з цим документом відразу виникає дисонанс між його найменуванням, в якому йдеться про медичну допомогу, та додатком 1 «Порядок контролю якості надання медичної допомоги», в п.1 якого йдеться про «забезпечення якісного надання медичних послуг» та «забезпечення одержання пацієнтами медичних послуг належної якості».

Між тим, у ст. 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» дається визначення вказаних понять:

- «медична допомога – діяльність професійно підготовлених медичних працівників, спрямована на профілактику, діагностику та лікування у зв'язку з хворобами, травмами, отруєннями і патологічними станами, а також у зв'язку з вагітністю та пологами»;

- «послуга з медичного обслуговування населення (медична послуга) - послуга, у тому числі реабілітаційна, що надається пацієнту закладом охорони здоров'я, реабілітаційним закладом або фізичною особою - підприємцем, яка зареєстрована та одержала в установленому законом порядку ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та оплачується її замовником»; при цьому замовниками послуги можуть бути держава, місцеві органи самоврядування, юридичні та фізичні особи;

- «медичне обслуговування - діяльність закладів охорони здоров'я, реабілітаційних закладів, відділень, підрозділів та фізичних осіб - підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію у встановленому законом порядку, у сфері охорони здоров'я, що не обов'язково обмежується медичною допомогою та/або реабілітаційною допомогою, але безпосередньо пов'язана з їх наданням».

Відразу виникає питання щодо визначення надавачів медичної допомоги, медичних послуг і осіб, які здійснюють медичне обслуговування населення. Адже в закладах охорони здоров'я, реабілітаційних закладах медичні послуги надають такі ж самі «професійно підготовлені медичні працівники», що надають медичну допомогу. Більше того, фізичні особи-підприємці, що зареєстровані та одержали ліцензію у встановленому законом порядку на провадження господарської діяльності з медичної практики, - це також професійно підготовлені медичні працівники. Отже, з позицій визначення надавачів медичної допомоги, медичних послуг та медичного обслуговування, дійсно виникає враження, що всі три поняття є синонімами.

Слід зазначити, що у вітчизняній літературі міститься досить багато спроб розмежувати поняття «медична допомога» і «медична послуга». Дехто з дослідників, наприклад, пропонує визначати медичну послугу як технологічний процес, що виходить за межі медичної допомоги та надається на платній основі на прохання фізичної особи. Але тут ми знову бачимо розбіжності з національним законодавством, в якому сказано, що замовниками медичної послуги, окрім фізичних осіб, можуть бути держава, органи місцевого самоврядування, юридичні особи.

Багато дослідників вважає, що критерієм розмежування понять «медична допомога» і «медична послуга» може бути місце їх надання, оскільки, згідно ст. 49 Конституції України, медична допомога в державних і комунальних закладах охорони здоров'я надається безкоштовно для пацієнта. Натомість, у приватних закладах медичні послуги надаються на платній основі. Але не все так однозначно, бо в Україні існує «Перелік платних послуг, які надаються в державних і комунальних закладах охорони здоров'я та вищих медичних навчальних закладах», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1138. А у приватних закладах охорони здоров'я можуть надаватися медичні послуги, що входять до Програми медичних гарантій, тобто надаються на безоплатній основі.

Інші вчені пропонують в якості критерія розмежування стан пацієнта, який потребує медичної допомоги або медичної послуги. Тобто, якщо це невідкладні дії – то це допомога, а якщо до медичного закладу звертається здорова людина – то послуга.

Пропонується також в якості критерію розмежування використовувати мету і кінцевий результат. Тобто, якщо метою є досягнення лікувального, діагностичного або профілактичного результату – то це допомога; якщо ж метою є, наприклад, вдосконалення зовнішності людини, естетичний ефект – це послуга. Але ж у рамках надання медичної послуги може надаватися й медична допомога, і тоді допомога є частиною послуги.

Існує й протилежна думка, що медичні послуги є частиною медичної допомоги, оскільки медичні послуги – це вид взаємовідносин щодо надання медичної допомоги, врегульований договором на надання медичної послуги, яка не тотожна медичній допомозі, тому що медична допомога ширша за своїм змістом.

Деякі юристи пропонують розрізняти терміни «медична допомога» і «медична послуга» за режимом правового регулювання: надання медичної допомоги регулюється нормами публічного права, а надання медичних послуг – нормами приватного права.

Щодо поняття «медичне обслуговування», то чи не слід вважати його узагальнюючим терміном, який містить в собі і медичну допомогу, і медичну послугу? Адже це діяльність, «що не обов'язково обмежується медичною допомогою та/або реабілітаційною допомогою». А що тоді ще знаходиться в межах медичного обслуговування? Мабуть, медичні послуги?

Список використаних джерел:

1. Конституція України - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» - <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2801-12#Text>
3. Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» - <https://ips.ligazakon.net/document/T172168?an=1>

Гудименко Дар'я Юрїївна,

асистент кафедри соціальної медицини, громадського здоров'я, медичного та фармацевтичного права Запорізького державного медико-фармацевтичного університету

МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИБОРУ ЛІКАРЯ ТА ЗАКЛАДУ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: НОВАЦІЯ СУЧАСНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Право на вибір лікаря та вибір закладу охорони здоров'я є фундаментальним правом пацієнта, що забезпечує його автономію та демократичність процесів у медицині.

Зазначене право закріплено провідними нормативно-правовими актами вищої юридичної сили, що регулюють сферу охорони здоров'я.

Так, стаття 38 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я» називається «Вибір лікаря і закладу охорони здоров'я». У вказаній нормі зазначено, що кожний пацієнт, який досяг чотирнадцяти років і який звернувся за наданням йому медичної допомоги, має право на вільний вибір лікаря, якщо останній може запропонувати свої послуги, та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій. Кожний пацієнт має право, коли це виправдано його станом, бути прийнятим у будь-якому закладі охорони здоров'я за своїм вибором, якщо цей заклад має можливість забезпечити відповідне лікування [1].

Водночас, згідно частини 2 ст. 284 Цивільного кодексу України, фізична особа, яка досягла чотирнадцяти років і яка звернулася за наданням їй медичної допомоги, має право на вибір лікаря та вибір методів лікування відповідно до його рекомендацій [2].

Однак, багато років зазначені норми, на жаль, були декларативними через відсутність конкретного механізму їх реалізації, який не було прописано в чинному законодавстві України про охорону здоров'я. На практиці люди